

Zondag 2 juli 1916 – enige editie

Londen, 1 juli. Reuter's correspondent in het Engelse hoofdkwartier in Frankrijk meldt:

In de nacht van 28 op 29 juni zijn bij strooptochten in de buurt van Mesen ook een aantal vijanden afgemaakt. De troepen deden drie strooptochten. Een van deze ondernemingen bracht een afdeling van een dozijn gevangenen terug.

Men meldt ons uit Oostburg:

Van gisterochtend vroeg al tot 's avonds werd reeds onafgebroken hevig kanongebulder gehoord van het westelijk front.

In Vlaanderen.

De kust.

Berlijn, 24 juni.

De marine is van een fantastische veelzijdigheid geworden: zij leeft op en onder de zee, op en onder de aarde en hoog in de lucht. Zij is meer dan een amfibie geworden, zij is vis, zoogdier en vogel tegelijk. Op de Vlaamse kust is haar plaats te midden van alle drie haar elementen. Zo geduldig zou misschien geen landartillerist maand in, maand uit, jaar in, jaar uit, welhaast, met onverminderde oplettendheid in de wazige, eindeloze verte van lucht en water staren. En intussen vecht zij tegen het fijne duinzand, dat zo moeilijk in toom te houden is als het water, dat terugvloeit, spat en stuift, afdammingen doorbreekt, en altijd met bedelven dreigt. Wij treffen een kwade dag. Slechts met een stofbril op kan men nog om zich heen zien: ik ga met de kraag van mijn regenjas opgeslagen en toegeknoopt, met mijn slappe reishoed zo diep mogelijk over de oren

en in de ogen getrokken, als beschutting tegen de striemende zandwolven. Hier heeft eens onder gelijke omstandigheden de infanterie gevochten. Heel gauw waren de geweren verzand, na een paar schoten reeds: het geslepen staal was hier, voor de tijd der handgranaten, het enige wapen.

In de duinen heeft de marine Franse infanterie als vijand. Hoe meer dit front nadert, zoveel te primitiever worden de verblijven. De eigenlijke kustwacht heeft het niet kwaad: zij woont in luchtige, met kokette zorg tegen de binnenkant der duinen aangelegde kazematten. Het is daarin vaak nog netter dan in de best gebouwde blokhuisen der infanterie; omdat de matrozen in hangmatten slapen, die overdag worden opgeborgen. Zuidelijk in het duin echter leven de troepen ongeveer als de konijnen. Zij hebben gangen uitgewroet onder de grond, om bij instorting of beschieting naar alle kanten te kunnen ontsnappen. Zoals bij de landtroepen oostelijker het water een plaag is, zo is hier het droge element de vijand. Dit is dus ongeveer in overeenstemming met de sympathieën der verschillende wapens.

De marine blijft, waar zij nu al sedert oktober 1914 ligt. Zij wordt niet betrokken in het voortdurend heen en weer schuiven van de stukken op het strategische schaakbord. Haar plaats is bepaald door haar neerslachtige natuur; waar land en zee elkaar ontmoeten. Zuchtend liggen de officieren in de dorpen en steden, waar zij weldra voor oude ingezetenen zullen kunnen doorgaan. Met afgunst horen zij van de zwerftochten van hun wapenbroeders van het landleger door heel Europa; zij moesten het immers zijn, die het avontuur zochten in de verte. Een enkele keer is er gelegenheid om eens hoog te gaan met een vliegtuig, en in wazige verte vreemde kuststrepen te zien, die van Frankrijk, Engeland, Nederland.

Om ons een goed denkbeeld te geven van hun leven, hebben de heren ons meegenomen naar een bioscooptheater. Wij hebben daar gearrangeerde oorlogstaferelen gezien en een lange film: “de paraplu met de zwaan”. Daarna maakten wij een rit met de elektrische tram, waar matrozen als conducteur spelen. Avontuurlijk is het nu eenmaal niet te Oostende.

Een afwisseling brengen de vliegers. Ze komen opgedoken aan de horizon, men ziet niet van waar. Dan krijgen de luchtkanonnen te doen. De machtige slag-hydroplanen worden op rolwagentjes uit hun loods gereden, en met een kraan te water gezet. Menige Engelse vogel is hier reeds naar beneden geschoten. Wij hebben er enige gezien, gehavend en gekortwiekt, wonderbaarlijk snelle, gevleugelde boten, en een linievliegtuig, met een op verschillende nokken verplaatsbaar machinegeweer, dat de vliegers echter voor hun gevangenneming in het water hadden geworpen. De vliegerstrijd prikkelt de fantasie van de zeglieden. Men vertelt ons hier weer, wat wij ook dieper in het land hebben gehoord: dat deze strijd nog gevoerd wordt in de eerlijke vormen van het oude tornooi. Men spreekt van de durf van Engelse vliegers, alsof het hun eigen helden waren. En men lacht ook weer over hun pech. Kortgeleden had men te Oostende in een pikdonkere nacht het gonzen gehoord van een vijandelijk vliegtuig. Een groot, zeer beweeglijk zoeklicht stond op een wagen aan de strandmuur. De meedogenloze stralen vonden de machine, die slechts op weinige honderden meters hoogte kwam aangegonsd. Met vlug duiken en wenden trachtten de Engelsen weg te komen uit het gevaarlijke, verblindende, stekende licht. Zij schoten omhoog en omlaag, maar geen ogenblik lieten de stralen hen los. Nogmaals een steile val, lager nu dan het licht meedaalt. Op de kant hoort men een pats en geroep. Verblind door het licht en misleid door het donker en hun lage vlucht, zijn de Engelsen met groot geweld op het water terecht gekomen. De toegelopen matrozen

strijken de broekspijpen op – of neer. Het zoeklicht, dat de vijanden zoeven naar beneden “geschoten” hebben, is nu hun helper. In hun toestel gezeten worden de schipbreukelingen het strand opgeschoven.

Een vliegmachine kan dus onder omstandigheden het tegendeel van een triomfkar zijn!

De hydroplanen waarmee de Duitsers de wacht uitoefenen op de kust zijn zware, hechte, hypermoderne machines. Er zijn gevechtsvliegtuigen onder van verbazende capaciteit en verkenningsmachines die voornamelijk tot taak hebben hun bevindingen mede te delen. In de marineloodsen ziet men natuurlijk geen lichte machines als de in hun vinnige kleinheid op muggen lijkende Fokkers. De luchtvaart over de zee stelt heel andere eisen aan uithoudingsvermogen en rustigheid van vlucht, dan het steekspel tussen de beide fronten.

Ook in het land hebben wij een vliegtuigdepot bezocht van zeer grote afmetingen. Daar zagen wij deze organisatie in haar volmaaktheid. In vele machtige loodsens stonden de machines opgesteld, de oudere leertoestellen, waarmee nieuwe vliegers worden opgeleid, de grote verkennings- en slagvliegtuigen, en dan de gevaarlijke bengel der lucht, de zoeven genoemde Fokker die met zijn wielen niet groter dan die van een kruiwagen, en zijn enig vlerkenpaar, slechts zeer weinig uitsteekt boven de onderste vleugels van de grote tweedekkers. De Fokker is de waakhond van de Duitse stellingen die niet op zwerftochten gaat maar bij de komst van ongewenste bezoekers even van de ketting wordt losgelaten, aanschieft, en dan weer knorrend naar zijn hok terugkeert.

Even belangwekkend als de toestellen zelf zijn de hulpmiddelen in een groot centraal depot, de prachtige inrichtingen voor fotografie,

de vernuftige inrichtingen voor het bommen werpen, het mechanische en tactische onderwijsmateriaal. Zelf het bommen werpen wordt "op de bok" geleerd.

Evenals voor het bommen werpen heeft men ook oefentoestellen voor het schieten met machinegeweren.

Het belangwekkendste dat men in een vliegdepot te zien kan krijgen zijn stellig de foto's. Reeds de vorige zomer had ik vliegerfoto's gezien uit meer dan 3000 meter hoogte genomen, die een scherpe voorstelling gaven van het landschap. Dat heette toen het nieuwste. Sedertdien schijnt de techniek op dit punt nog geducht vooruit gegaan. Men vertoonde ons nu opnemingen uit drie kilometer hoogte genomen, waarop niet alleen de stellingen, en ieder bijzonder punt ervan duidelijk te onderscheiden waren, maar zeer scherp ook het spoor van iedere granaat, die om de loopgraven gebarsten was. Op de foto's zag men dat juist een hevig bombardement aan de gang was. Als witte opspuitingen waaruit de witte rook omhoog kronkelde, onderscheidde men het barsten der projectielen op de grond.

De oproeping van de Belgen van 18 tot 40 jaar.

Onze correspondent te Havre meldt:

Naar men weet heeft de ministeriële commissie, voorgezeten door minister Berryer, de samenstelling van een wetsontwerp voor de oproeping van de Belgen van 18 tot 40 jaar voor de militaire dienst voltooid.

Ziehier, naar een mededeling die ons door het Belgische ministerie van binnenlandse zaken werd gedaan, haar hoofdbeslissingen.

"Uitgaande van het beginsel dat een Belg gedurende de oorlog zijn land kan dienen, hetzij in het leger en in de hulpinrichtingen of in de

hulpdiensten van het leger, hetzij in bij oorlogstijd zekere onontbeerlijke nijverheden en bedrijven en in diensten of ondernemingen van openbaar nut voor België of voor de verbonden landen, zal de ministeriële commissie aan de ministerraad de indeling van al de Belgen voorstellen, welke door het wetsbesluit in twee grote categorieën zullen opgeroepen worden, met inachtneming van hun bezigheden op datum van 20 juni 1916.

“Zij, wiens bezigheden van openbaar nut zijn, zouden van een daartoe ingestelde bijzondere rechtsmacht uitstel krijgen, waarbij zij in deze bezigheden zouden gehandhaafd worden in overeenkomst met de in Engeland en in Frankrijk van kracht zijnde regels en gebruiken, zolang zij hun bedieningen zouden behouden.

“De overigen zouden tot de militaire dienst opgeroepen worden en ingedeeld worden volgens hun leeftijd en hun familiestaat, onder de verschillende wapens en diensten van het leger en, zoals in Engeland, in verschillende groepen, welke om de beurt of gelijktijdig zouden opgeroepen worden.

“Tot de eerste groepen zouden behoren de ongetrouwde mannen en aanvankelijk die van 18 tot 30 jaar; tot de volgende groepen de gehuwde mannen; in een laatste groep zouden de mannen geplaatst worden wiens onmiddellijk in effectieve dienst treden, om reden van een buitengewone toestand, rampzalige gevolgen zou hebben voor hun families of voor hun zaken.

“De oproeping betreft de mannen geboren gedurende de jaren 1876 tot 1895.

“Bijzondere schikkingen zouden voor de neutrale landen genomen worden.

“Voor deze landen, dienen de moeilijkheden van toepassing in aanmerking genomen.

“Ook dient er rekening gehouden met de onmogelijkheid om uitstel te verlenen dat door de bezigheden der opgeroepen mannen gerechtvaardigd zou zijn.

“De commissie stelt dienvolgens voor, een bijzondere schikking aan de ministerraad te onderwerpen, waarbij voorlopig de oproeping in die landen enkel tot de vrijgezellen van 18 tot 30 jaar zou uitgebreid worden. Evenwel zouden de Belgen, zowel in de neutrale als in de verbonden landen, aan de verplichting van de inschrijving onderworpen zijn.”